

Чому гендерна рівність важлива у місцевому самоврядуванні?

Децентралізація – це багатогранна концепція, яка складається з різних складових елементів (деконцентрація, делегування й передача) і яка неможлива без демократичного способу просування. Для цього поступово впроваджуються різні інструменти (закони, стратегії, заходи, проекти, бюджети тощо), які гарантують та посилюють рівноправ'я, тобто, гендерну рівність. На місцевому рівні вона означає прагнення до створення суспільства, в якому жінки й чоловіки живуть повноцінним життям. Поточні реформи в Україні та децентралізація створюють реальні можливості переформатуванню сучасної свідомості.

Про важливість гендерної рівності у місцевому самоврядуванні.

Слід розмежовувати рівність прав та рівність можливостей. Рівність прав означає наділення жінок та чоловіків юридично однаковими правами та обов'язками. Рівність можливостей – це фактична можливість користування правами й свободами людини незалежно від статі. Гендерна рівність означає рівність можливостей для доступу жінок і чоловіків через соціально-економічні, етнічні, статеві, фізичні, вікові, національні упередження до програм, ресурсів; у сприянні світогляду людей до недопущення соціальної та гендерної дискримінації у суспільстві. На жаль, на заваді стоять вікові патріархальні гендерні стереотипи про те, що «чоловік – здобувач», а «жінка – берегиня вогнища». Можна виділити декілька найпоширеніших гендерних стереотипів: стереотипи, що стосуються фізіологічних, психологічних, поведінкових уявлень про жінок і чоловіків (наприклад, жінка не може бути шахтарем); стереотипи, що стосуються сфер діяльності жінок і чоловіків та змісту праці (керівник – чоловік, жінка – бухгалтер); стереотипи, пов'язані із зовнішністю жінок та чоловіків (жінка або розумна, або гарна); стереотипи, які закріплюють сімейні ролі відповідно до статі (чоловік заробляє гроші, жінка – доглядає за дітьми).

Залучення жінок до управління на місцевому рівні нерідко призводить до посилення гендерних стереотипів, акцентування уваги на жіночих ролях (опікування членами сім'ї, догляд за дітьми, людьми похилого віку), тоді як чоловіки продовжують приймати стратегічні рішення. Більш того, якщо питання визнається як суто жіноче, воно переважно втрачає важливість та відноситься до сфери «соціальних», а не «публічних» чи «економічних» питань. Децентралізація та місцеве врядування часто розглядаються не лише як можливість участі жінок у вирішенні політичних питань, а також і як можливість покращення доступу до якісних публічних послуг.

«Впровадження гендеру» означає не просто додавання «жіночого компоненту» до проєктів та програм, а аналіз і врахування різних умов та

вимог щодо жінок і чоловіків. Гендерний підхід полягає в тому, щоб не прирівнювати всіх, а навпаки – визначити та врахувати різні потреби.

Основними перепонами доступу жінок до владних процесів є економічне зубожіння в цілому і економічна залежність жінки від чоловіка, нерівноправний розподіл сімейних обов'язків та занижений соціальний статус жінки. Часто для вирішення проблем жінки змушені виїжджати за кордон. Гендерний перерозподіл ролей часто стає на заваді кар'єрному росту жінки.

Головна цінність та найважливіший ресурс для будь-якої громади – це її люди, молодь. Комплексний гендерний підхід ставить людей у центр процесу формування політики, забезпечує краще управління, адже він дозволяє врахувати різноманітні потреби різних груп, мешканців та мешканок громади.

Досягнення гендерної рівності в українській спільноті, що означає рівноправну участь чоловіків та жінок у всіх сферах життя – це важливий вектор демократичного розвитку України. Рівноправна участь жінок та чоловіків у прийнятті рішень грає надважливу роль у реформі місцевого самоврядування та територіальної організації влади, а також процесу децентралізації.

З метою розширення можливостей для розвитку лідерського потенціалу жінок в об'єднаних територіальних громадах Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO ініціював створення Мережі жінок-лідерок місцевого самоврядування.

Також до підтримки органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення гендерної рівності, оптимізації збалансованої участі обох статей у процесах прийняття рішень, працевлаштування, підприємницької діяльності, а також покращення економічних можливостей жінок, їх професійній та особистісній самореалізації значних зусиль докладає Асоціація міст України, що має на меті зробити діяльність місцевого самоврядування більш ефективною та підвищити якість життя мешканців українських громад.